

Plamenca, provrednije poznate i novo izdane Lukačićeve skladbe. Ugodno je u ovoj studiji pročitati kako je Plamenac, nakon što su izgubljeni originali Lukačićevih moteta za vrijeme drugog svjetskog rata, načinio mikrofilmogove svojih prepisa i poslao ih JAZU da ih stavi na raspolaganje zainteresiranim muzikolozima. Tako je Andreis došao do tih moteta, priredio ih za tisak i uz to napisao ovu temeljitu studiju, a sve uz prigodu 350-obljetnice od objavljivanja tog najznačajnijeg spomenika stare hrvatske umjetničke glazbe. Iz ove radnje mogao bi se izdvojiti i napraviti jedan manji pregled povijesti naše glazbe tog vremena, osobito u Dalmaciji.

U *Arti Musices* sv. 1. 1969. izišao je Andreisov prilog *Albertijev »Dijalog«* uz 350-obljetnicu njegova objavljivanja u Veneciji. Možda jedini sačuvani prilog nalazi se kod obitelji Politeo u Starigradu na Hvaru. Nedavno su napravljene fotokopije koje se čuvaju u Splitu i Zagrebu. Alberti naziva svoje djelo »Dijalog«; pisan je talijanskim jezikom. I prije i kasnije mnoga su teoretska djela izišla pod tim ili sličnim nazivom. Zanimljiva je činjenica da ga je napisao mladić niti 15 godina star. Andreis naglašava da ovo djelo ima višestruko značenje. Upućuje nas u to što se u njegovo vrijeme smatralo elementarnom teorijom glazbe; dokazuje da je u ranom baroku bilo i kod nas ljudi, čak i u mladenačkoj dobi, koji su mogli sastaviti takav priručnik koji se, iako štampan u Italiji, vjerojatno upotrebljavao u Dalmaciji, svjedoči o prelaznom karakteru razdoblja: križa se tradicija s novim gledištima. Bilo bi zanimljivo, to Andreis prepušta drugima, usporediti taj priručnik sa srodnim publikacijama onoga vremena u Italiji i drugdje.

Treći prilog o *Vatroslavu Lisinskom* izišao je u beogradskom »Zvuku« 1954. uz stotu obljetnicu smrti. Mnogi sudovi o Lisinskome i neki problemi natuknuti u ovom kratkom radu našli su svoju potvrdu i rješenje u velikoj monografiji Lovre Županovića o Lisinskome.

Članak *Zaboravljeni »Nocturno« Ferde Livadića* govori o prvoj hrvatskoj skladbi koja nosi naslov nocturno; nastala je tek desetak godina nakon uopće prvih Fieldovih nocturna i pet godina prije famoznih Chopinovih nocturna. Skladba koleba između klasične i romantike i može je se uzeti kao izolirani plod rane romantike u Hrvatskoj. Livadić ju je skladao u svojoj 22. godini. Radnja o tom nocturnu izišla je prvi put 1968. u četvrtom svesku slovenskog Muzikološkog zbornika.

Slijedeći prilog *Ljudski i stvaralački dualizam zakašnjelog romantika* prvi je veći rad o splitskom skladatelju iz prve polovice ovoga stoljeća, o Ivi Paraću. Članak je izišao prvi put u Zagrebu u časopisu *Muzika* 1974. Prošle godine (1978.) u Radu JAZU izišla je Andreisova monografija o Paraću. Sigurno nitko nije tako upoznao Paraćev život i djelo kao Andreis; ta on mu je sugrađanin i suvremenik, k tome Parać je Andreisov učitelj glazbe!

Svoj rad o *Jakovu Gotovcu* objavio je najprije 1957. u splitskim *Mogućnostima*. Ovdje je tom radu pridodao nekoliko stranica u kojima se osvrće na novije Gotovčeve skladbe. Andreisu se radi ovoga rada posebno divimo; imao je hrabrosti reći što misli, biti objektivan, o jednom svom suvremeniku, živom, aktivnom i prizatom glazbeniku.

Historijsko značenje solo-pjesama Dragana Plamenca je isto tako zanimljiv rad kao i onaj o Livadićevu nocturnu. Plamenca poznamo kao svjetski priznata muzikologa, ovdje nam ga Andreis prikazuje i kao skladatelja, s posebnim osvrtom na njegove tri

solo-pjesme na Baudelaireove francuske stihove; skladane su 1914., kada je autor imao tek 19 godina. Pjesme su tiskane i izvedene, ali od publike i kritike nisu bile prihvaćene jer su svojom kompozicionom tehnikom nadilazile našu sredinu. Ovim svojim radom Andreis je htio ukazati na novost i revolucionarnost Plamenčevih solo-pjesama. Preokret iniciran ovim pjesmama nastupit će kod nas tek nakon I. svjetskog rata.

O još jednom splitskom glazbeniku *Ivi Kiriginu* nalazimo napis u ovoj Andreisovoj knjizi. To je u stvari nekrolog objavljen u *Telegramu* 1964. Nekrolog prijatelju i zemljaku koji je, uza sve to, sačuvao svoju objektivnu stranu jedan je od rijetkih radova o Kiriginu.

Posljednji je članak u ovoj knjizi *Prvi glazbeni časopisi u Hrvatskoj*. Radi se o časopisima: *Sv. Cecilija*, *Gusle* i *Muzika*. O samoj *Sv. Ceciliji*, pa i o prvim godištim, imamo nakon simpozija uz 100-obljetnicu izlaska, i zbornika, sada više podataka i temeljitijih sudova; zato nam je o *Guslama* i *Muzici* ovo najbolja i najopširnija informacija i sud. Članak je izišao u *Arti Musices* 1971. br. 2.

Dok se čita i kada se dočita ovu najnoviju Andreisovu knjigu uviđa se korisnost pothvata, naime, da se ovi radovi pakupe i na jednom mjestu objave. Svaki od ovih radova vrijedan je ukoliko jedan problem (jednu temu) nastoji riješiti ili osvijetliti ali isto tako i po svojem slikanju općih glazbenih, suvremenih naših prilika i neprilika. Doista, zahvalni smo za ovu knjigu i Andreisu i izdavačima.

Petar Zdravko BLAJIĆ

Vinko Jelić:

VESPERAE BEATAE MARIAE VIRGINIS

(Večernja blažene djevice Marije)

Za sole, zbor i orkestar priredio Lovro Županović.

Izdalo Društvo muzičko-scenskih radnika Hrvatske

Croatia Concert, Zagreb, 1979.

Deseti svezak *Spomenika hrvatske glazbene prošlosti* ima naslov koji nam je poznat: u VIII. svesku istog niza, 1977, objelodanjena je kao zasebni svezak Večernja blažene djevice Marije (usporedi *Sv. Cecilija*, XLVII/1977, br. 4, 127). Neposredni poticaj prvi put priređenoj Večernji — liturgijska verzija, bijaše upriličena izvedba na Baroknim večerima u Varaždinu (1977). Desetom svesku prethodila je zamisao nove verzije ovako zamišljenog djela iz Jelićeve ostavštine: koncertna verzija Večernje, a izvedena je u velikoj dvorani glazbene palače Vatroslav Lisinski u Zagrebu, odnosno snimljena na gramofonsku ploču (Jugoton/Fonoars, LSY — 68065).

Koncertna zamisao Večernje potakla je autora-priredivača da priredi veću zvučnu raznolikost: zbor-skim skladbama iz *Ariona II*. pridodao je 6 drvenih glazbala (2 flaute, 2 oboe, 2 fagota) i gudački sastav, pratnju u solističkim koncertima iz *Ariona I*, umjesto orguljama, povjerio je čembalu. Dobro je što su gregorijanski napjevi ostali bez instrumentalne pratnje. Dosljedno tome, mogao se i himan *Ave maris stella* povjeriti, umjesto zboru i instrumentalnom sa-

stavu naizmjenice, dvama muškim zborovima. Tako bi se prilikom izvedbe dobio pravi ugođaj gregorijanskog himna, što bi, vjerovati je, pomoglo raznolikosti za kojom se težilo. Autor je, nadalje, iz Jelićevih instrumentalnih verseta (tonusi) napravio instrumentalni uvod psalmima i evanđeoskom hvalospjevu (*Magnificat*), odnosno Interludij koji je načinio od uvoda u Ps 126. i 147. i Postludij koji je načinio od uvoda u izostavljenu antifonu (*Salve Regina*) i evanđeoskog hvalospjeva.

Da bi se za suvremeno izvođenje priredila djela starih majstora potrebno je napisati transkripciju (prijepis) i izraditi continuo (instrumentalnu pratnju). Spomenuto je gore, da je autor ovog sveska za koncertnu verziju Večernje zbornim skladbama iz *Ariana II*, nadodao 6 drvenih glazbala. On je nadalje, to se posebno odnosi na Jelićeve skladbe, priredio i one motete (koncerte) kojima je nedostajala jedna nutarnja dionica (tenor) i tako povećao broj izvedivih instrumentalnih i vokalnih skladbi na 71. Dodavanje dionica najosjetljiviji je muzikološki rad, jedva poznat u svijetu, a u nas do sada nepoznat. Priređivačevo glazbeno iskustvo, osobito njegovo izvrsno poznavanje Jelićeve glazbe, daju potpuno povjerenje da je dodavanje dionice dobro izvedeno. Bez obzira na eventualne primjedbe koje bi bilo moguće stavljati na zamisao i ostvarenje Večernje, osobito koncertne verzije Večernje, ovaj svezak jest jedinstveni muzikološki doprinos i izvanredno koncertno obogaćenje.

Isto tako treba reći da je deset svezaka priređenih djela iz hrvatske glazbene baštine objelodanjenih pod izdavačkim naslovom *Spomenici hrvatske glazbene prošlosti* svojevrstan spomenik priređivaču. Izvođenje priređenih djela (osobito na varaždinskim Baroknim večerima) najbolje su priznanje ovakvom nastojanju, a snimljena *Večernja blažene djevice Marije* prikladan završetak desetom svesku (promociju ploče je bila u sastavu ovogodišnjih Dana hrvatske glazbe — 16. XII.) Ovako zamašno muzikološko djelo zaslužuje osobito priznanje na stranicama *Sv. Cecilije*, časopisa za duhovnu glazbu, jer je riječ o duhovnoj i liturgijskoj glazbi, koja na ovakav način postaje prisutna u suvremenom koncertnom repertoaru, a moguće je pojedine skladbe i danas izvoditi u sastavu bogoslužja.

Poželjeti je uz čestitke da deseti svezak ne bude zadnji u ovom muzikološkom nizu.

Izak SPRALJA

MUZIKOLOŠKI ZBORNIK, Ljubljana, 1978.

Pedagoško-znanstveni odjel za muzikologiju filozofskog fakulteta u Ljubljani koncem prošle godine izdao je XIV. svezak Muzikološkog zbornika. U popisu članova uredničkog vijeća i uredništva za ovaj svezak nalazimo poznata imena slovenskih glazbeno-muzikoloških djelatnika: Katarina Bedina, Janez Bitenc, Darijan Božić, Dragotin Cvetko (on je i urednik), Bruno Hartman, Andrej Rijavec, Jože Sivec. Krug suradnika za ovaj broj, kao i za prijašnje, prelazi granice Republike Slovenije i slovenske nacije.

Prvi prilog je hrvatskog — kako da ga nazovemo, zar samo muzikologa? — Ive Supičića *O progresu glazbe i progresu u glazbi*. Isti je Supičićev prilog izišao u njegovoj najnovijoj knjizi *Estetika evropske glazbe* (o čemu na drugom mjestu). Dimitrije Stefanović iz Beograda svoj je prilog prezentirao na engleskom jeziku *Djela Stefana Srbina u bizantinskim glazbenim rukopisima 15. i 16. stoljeća*. Jože Sivec je obradio zbirku »*Flores Jessaei*« *Daniela Lagknerja iz 17. st.* Članak Danice Petrović iz Beograda nosi naslov *Ukrajinske melodije u srbskom samostanu na Krki u Dalmaciji*. Cvetka Budkovića zanima *Javna glazbena škola u Ljubljani (1816—1875.)*. Wolfgang Boetticher iz Göttingena piše o *Novoj Schumaniani*. To je zbirka Schumanovih pisama koja su nestala 1945. a puna je podataka za bolje poznavanje života i djela Roberta Schumana. Još jedan hrvatski muzikolog koji živi u Oxfordu, Bojan Bujčić, javio se je u zborniku prilogom *Tematska struktura u prvom gudačkom kvartetu Josipa Slavenskog*. Ivan Klemenčić se pozabavio *pitajem nacionalnog identiteta i dječje dobi skladatelja Marija Kogoja*. Katarina Bedina je napravila *Bibliografiju djela Franca Šturma*. U posljednjem prilogu Andriju Rijavca zanima *Tehnika skladanja mlađeg slovenskog skladatelja »nove glazbe« Darijana Božića*. Prije indeksa imena donešen je i kratak prikaz magistarske radnje Mihe Demovića na ljubljanskom Filozofskom fakultetu koja je bila naslovljena sa *Glazbena situacija Dubrovnika od druge polovine XVI. st. do uključivo početka XVII. st. s posebnim osvrtom na djelovanje Lanberta i Henrika Courtoysa*.

Barem uži krug specijalista kod nas trebao bi pratiti znanstvene priloge slovenskog Muzikološkog zbornika koji su preko svoga sažetka na engleskom jeziku pristupačni i vanjskom zainteresiranom krugu stručnjaka.

Petar Zdravko BLAJIĆ

UPRAVO IZLAZI:

MISA ZA POKOJNE — Zbirka sadrži izbor napjeva što su prema novim liturgijskim propisima potrebni za misu za pokojne.

Narudžbe prima izdavač:

HKD sv. Ćirila i Metoda, 41000 Zagreb, Trg kralja Tomislava 21 ili Institut za crkvenu glazbu, Kaptol 29, 41000 Zagreb.

ZBORNIK RADOVA SA ZNANSTVENOG SKUPA O STOTOJ OBLJETNICI »SV. CECILIJE«

Cijena 150 din.

Naručuje se kod izdavača:

HKD sv. Ćirila i Metoda, 41000 Zagreb, Trg kralja Tomislava 21 ili Institut za crkvenu glazbu, Kaptol 29, 41000 Zagreb.